

From Our Library. Lesson 40 C. Devayani.

Nouns/ Pronouns	Verbs	Avyayas	Adjectives.
कपट deceit N उदर stomach N	मृ म्रिय् 6 A.P. die.	अन्तिकम् into the presence of	
वध murder M उपाय method M	अव + गम् 1.P.P. to know/understand.	परं but	
संप्रदाय tradition M	स्पृह् 10 U.P. to like		
पराभव disappearance / dissolution M	दह् 1 P.P. to burn. रुच् 1 A.P. to like.		

देवयानी

देवयानी दैत्यानां गुरोः शुक्राचार्यस्य पुत्री । सा शुक्राचार्यस्य एकाकिनी सुता । अतः सा पितुः प्रिया । देवानां गुरुः बृहस्पतिः । बृहस्पतेः पुत्रः कचः । देवदानवानां युद्धं भवति । बहवः देवाः रणे म्रियन्ते । दैत्याः अपि म्रियन्ते । किन्तु सञ्जीवन्याः प्रभावेण दैत्याः पुनः जीवन्ति । अतः देवाः सञ्जीवनीम् इच्छन्ति । कचः शुक्राचार्यस्य अन्तिकं गच्छति । सः शुक्राचार्यं विद्यादानाय याचते । शुक्राचार्यः कपटम् अवगच्छति । सः कचाय सञ्जीवनीं न यच्छति । परं दैत्याः कचात् भीताः । ते कचस्य वधोपायं ( वध + उपाय ) चिन्तयन्ति । ते कचस्य वधं कुर्वन्ति । देवयानी कचे स्निह्यति तस्मै स्पृहयति च । शुक्रः कचाय जीवदानं यच्छति । क्रुद्धाः दैत्याः पुनः कचस्य वधं कुर्वन्ति तं दहन्ति च । शुक्राय वारुणी रोचते , अतः दैत्याः वारुण्या मिश्रितां कुर्वन्ति । तां वारुणीं शुक्रः पिबति । देवयानी कचम् आह्वयति । शुक्राचार्यः ध्यायति । सः कचं स्वोदरे पश्यति । सः सञ्जीवनीं जपति । कचः तस्य उदरात् बहिः आगच्छति । शुक्रः म्रियते । कचः सञ्जीवनीं जपति । शुक्रः च पुनः जीवति, परन्तु देवाः सञ्जीवनीं लभन्ते । वारुण्या शुक्रस्य नाशः भवति । अतः तस्य संप्रदायः अपि पराभवं गच्छति ।

Note: स्पृह् and रुच् both are used with the चतुर्थी विभक्ति ....but in different ways. Whoever/whatever one स्पृह् s, falls into the चतुर्थी विभक्ति and the one who does the liking falls into the प्रथमा विभक्ति ।

When using रुच् , the one who does the liking falls into the चतुर्थी विभक्ति and that which is liked falls into the प्रथमा विभक्ति ।